

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. I.

admitteret: tunc enim stante effectu præventionis, causa sub eisdem Judicibus, & eadem jurisdictione est traxanda. Hec quoad secundum causam.

960 Tertius casus principalis est, cum aliquis immittitur in possessionem, sive sit Clericus, sive laicus, ex qua possestione non efficiatur verus possessor, veluti si immitteretur causa damni infecti, vel rei servanda, vel ventris nomine, vel pro exequitione rei judicata, quibus casibus non efficitur quis verus possessor, sed solum custos, seu detentor: ut recte tradit Negusantius de pignoribus 2. membro, tertie partis, num. 6. & 7. vel si immitteretur in possessione adiecta conditione, non existente legi immo contradicente, qui tamen existet, vel adiecta clausula, veris existentibus expositis, que tamen essent falsa, quibus casibus decretrum conditionale, non existente conditione, nihil operatur, neque possessorum facaret. Quibus casibus dicendum est, si agatur de revocanda ista immissione, & compareat teus refectis expensis, juxta textum in Aubent. & qui jurat. C. de bon. arbitrio. Judic. possiden. & ibi tradita à Doctoribus, adeundum esse eundem Judicem, qui decrevit faciendam immisionem, sive laicus adversus Clericum, sive Ecclesiasticos adversus laicum. Ratio est, quia per eam immisionem non est finitus officium Judicis, neque finita est causa; atque ideo cum agitur de evocanda immisione, non inchoatur nova causa, sed continuatur prima: quare ex vi præventionis idem Judic. præsequitur, nulla habita ratione, an qui in possessionem est immisus, sit eisdem Judicis jurisdictione subjectus, an non sit. Ita sentit Marta de jurisdictione 4. par. cap. 159. ex num. 30.

961 Quartus casus est, eam Judex definiens possessorum, vel iubens solvi pecuniam Clerico creditori, cum cautione, aut sine illa, in decreto non adjectis clausulis, salvo iure, aut extra præfationem iuri, sed simpliciter definit causam, & sententiam exequitioni mandavit, nihil referens. Et hoc casu dicendum est, quoties actum fuerit de revocanda possessione, vel avocanda pecuniam, Clericum, qui obtinuit, convenienter esse coram suo Judice competenti, tempore Ecclesiastico; tamen tunc fiduciorum secularium à Clerico dato pro obsecunda sententia, aut decreto, conveniri possit apud secularium eundem Judicem, ut compellatur restituere pecuniam, vel possessionem. Ita sententia à me allegata supra, noster. 955. & hanc resolutionem plane probat textus in d. capit. ultimo, de judicis, loquens in fortioribus terminis. Ratio est, quoniam per simile determinatum exequitioni mandatum jam lis finita est, & ultius non pendet: atque ideo si compareat novus contradictor, vel creditor petens revocationem possessoris, vel avocationem pecuniae, manifeste inchoato novum judicium, l. a. Divo Pio, s. si post additum, cum s. sequenti, ff. de re iudic. Ergo illud movere debet coram Judice rei competente, argumento l. 2. C. ubi, & apud quem, juxta vulgarem regulam textus in l. 2. C. de jurisdic. omn. judic. cap. cum s. & cap. si diligenter, de foro comp.

962 Succedit secunda quæsio, que ex facto in quadam causa agitata in Sacr. Consil. venit in dubitationem; metuere super exactione reddituum decursum cuiusdam census, seu annui redditus, vel introitum, objecterat reus exceptionem nullitatis contractus, discussio negotio, obtinuit actor sententiam pro se, qui reus condemnatus est solvere eos redditus, pro quorum solutione fuerat convenitus, & declarato valido contractu correspondere singulis annis in futurum actori. Quæ sententia forma usitatisima est in Sacr. Consil. notat Affictis decisi. 279. in fin., & ad eam Urillus num. 2. quenadmodum in Mantuanio, in casu, de quo Sordus decisi. 120. Ea sententia exequitioni mandata, pro redditibus tunc debitis, & predicta sententia comprehensis, multis post annis, reus factus jam Sacerdos, cessaverat à solutione novorum reddituum, & iterum pro eorum solutione conveniens est adjecto libello processu antiquo. Opposuit reus exceptionem foti declinatoriam, & petit remissionem ad Ecclesiasticum, utpote, qui procudabio fructurus esset privilegio fori. Actor replicans de præventione dicebat agendum esse in Sacr. Consil. cum per ipsam, vel Mag. Cur. Vicar. ipsi inscripionem (non enim bene memini) fuisse jam ante condemnatus reus correspondere singulis annis in futurum, ac proinde causam præventam non posse eximi a foro seculari, juxta textum in cap. propulsu, 19. de foro competenti, & in l. si quis postea quam 7. de ju-

dicio. Decisum est in Sacr. Consil. denegandum esse remissionem, & causam in Sacr. Consil. tractandam 28. Februarii anni 1628. in causa inter Marcum Antonium de Arriano actorem, & Darium Pignelium Clericum Presbyterum reum, coram Borelio Actuario.

Verum ego sum in contraria sententia, quinimo illo 963 casu causam remittendam ad Ecclesiasticum, cum convenitur Clericus, ad secularē cum laicus, etiam Clericus ex sententia laicus, laicus ex sententia Ecclesiasticæ ei ante fuerit condemnatus. Ratio est, quia prima illa lis finita est, sententia exequitioni mandata, & ampliatio pendet, leg. a. Divo Pio, s. si post additum, ff. de re iudic. ubi notabiliter dicit Paulus de Castro: in controversia post adjudicationem adeundum esse Judicem competentem possessoris, Alexander in eadem lege, s. si super rebus, num. 9. & in dicto, s. si post additum, n. 1. & sequenti, ubi etiam Iago post Glossam ibi. Preventio autem eatus durat, quatenus durat lis, in qua facta est, qua finita effectus preventio exipit, & in quolibet iudicio de novo inchoando adeundus est Judex rei, non attenta preventio in priori iudicio jam finito facta, ut dictum est supra, num. 940. adeo ut perempta instantia iudicium restauratum non sit prosequendum certum priori Judice, si reus forum mutaverit, ut dictum supra, n. 942.

Neque obstar hoc casu adesse sententiam condemnatoriam in futurum, quapropter quoties in futurum reus cessat à solutione reddituum, & sententia non obedit, sed illi adversatur, virtute ejus esse compellendum ad solutionem, & continuationem reddituum, & ipsammet sententiam exequiādā esse adversus ipsum, quare pertinet exequio ad eundem Judicem, qui sententiam tulerit, ut dictum supra, num. 928. Non inquam obstat, quoniam prima lis pendebat super duobus capitibus, altero de validitate contractus, altero de solutione reddituum decursum: non pendebat autem super redditibus in posterum decurrentiis, qui tunc neque debentur, neque eos actor exigere intendebat, cum non posset. Quod si de illis in sententia mentio sit, non eo rendit, ut de illorum exactione tractetur, sed quoniam, eum in lite dabatur, an contractus esset validus, & obligatio perpetuo solvendi, & correspondendi, in futurum subsistens, ut declararetur ea obligatio solvendi futuros redditus valida, & perpetua. Quæ in sententia definitur reum devinctum obligatione solvendi perpetuo in futurum annum redditum, non quasi condemnatur ad solvendum in futurum redditus, qui neque perdebantur in libello, neque peti poterant, utpote non dum debiti, ex quo fieret sententia libello difformis, adversus regulam textus in l. m. fundis, ff. communion. divid. frustraque Judex solicitus fuisset de futuris eventibus, cum tractus futuri temporis ad ipsum non pertinet, leg. non quemadmodum 35. ff. de iudic. l. 1. s. nec tamen, ff. de usuris, Jo. Franciscus de Ponte dec. 32. num. 1. Igitur sententia obtemperatum credi debet, eamque exequitioni mandata, quoad primum caput, cum obligatio perpetuo solvendi in futurum agnita est à reo se illi subiecte, quoad secundum, cum redditus tunc decursus solvit; atque adeo lis omnino sopita est, & iudicium penitus finitum. Et quod consequens est, cum reus denuo cessat, non adversatur sententie, neque facit contra illum, quæ in omnibus, & per omnia servata est, & quoad omnia in ea contenta exequitioni mandata, d. l. a. Divo Pio 15. s. si post additum, ff. de re iudic. sed adversatur, & repugnat obligationi, qua declaratum est per sententiam illum obstrictum esse; & ut compellatur predicta obligationi satisfacere, novo iudicio convenientius est. Atque dum novum inchoatur iudicium, ut exerceat legitime, Judex rei est adeundus ab auctore, ex vulgata regula in d. l. 2. C. de jurisdic. omn. judic.

Neque item verum est, quoties reus post predictam 965 sententiam cessat, vi sententia compellendum ad solvendos redditus, sed immo vi obligationis per sententiam declarata, quæ semper durat, habens sententiam primo fundamento. Alioqui vis exequitiva sententie, neque se extendit ad ea, que in ipsa non comprehenduntur, neque posset in aeternum durare, quantumvis ejus verba aeternitatem prefererant. Jure enim Regni Castella finitur spatio annorum viginti, ex l. 6. tit. 15. lib. 4. recipit, quæ erat l. 63. Tauri. Jure autem Regni Neapolitanii, quod convenit in hoc articulo cum iure communis, finitur spacio triginta annorum, ut notavit Affi-

Disputatio II. Quæst. VIII. Sect. I.

ctis dec. 245. num. 12. & ibi Addentes, Cartarius dec. 120. Antonius Faber l. 7. C. tit. 13. deffinit. 12. Riccius collectan. 809. Salgado de Regia proiectione, p. 4. c. 2. n. 4. qui plures allegat; quid quod? verba sententia sunt interpretanda, ut nihil de redditibus solvendis definiant, qui tempore sententiae non debebantur, neque erant in iudicium deduci, juxta textum in d. l. 1. §. 1. ff. de usuris, & elegantem textum in l. non potest 23. ff. de iudicis, notat Marcus de Mantua singul. 242. sed ut de praesenti definitam, confidere obligationem in futurum solvendi redditus singulis annis, ut dicebam numero precedenti. Quæ plane comprobant ex traditis à Vincentio de Franchis dec. 395. & ii, quæ dixi supra, n. 909. post medium, ex verificulo, immo vero, quæ hic non repeteo.

966 Præterea confirmatur eadem resolutio, nam si ex hac sententia forma resultaret præventio quoad ceteras causas exactionis reddituum futurorum, hæredes etiam rei condemnati alligentur iudicio præterito, quemadmodum dixi supra, q. 5. n. 321. & q. 6. n. 646. & paulo ante, n. 941. hæredes defuncti conventi, & præventi alligari instantia, etiam si gaudent privilegio fori. Quis autem hæc dixerit? Nisi sibi etiam persuaderet, attendendum esse ad iudicia, quæ ante actis seculis prætererunt; & cum ut fert sors mortalium, nulla sit res apud Clericos, de qua non sit litigatum apud laicos, neque apud laicos, de qua antiquis temporibus non sit litigatum apud Ecclesiasticos, nec vallet quisquam dicere, ecce hoc recens est, jam enim præcessit in seculis, que fuerunt ante nos, Ecclesiast. 1. n. 10. si antiquas istas origines inspicias, & ex illis præventiones ducas, nullum est iudicium, quod non inverti possit.

967 Quod vero attinet ad definitionem Sacr. Consil. à me retata, ideo ejus mentionem feci, ut ab ea caveas, non ut eam sequaris: mecum enim omnis authoritas humana tantum valet, quantum valet ratio. Præterquam quod decisionum authoritas tunc attendenda, quando communis multorum rete sententiam, & impetratorum voto proferuntur: aliqui multa corrumpt ignoranti, multa perverti affectus iudicia; & non quid factum sit, sed quid fieri debeat, est spectandum, l. sed licet, ff. de offic. Præfatis, c. cum causam 27. de electione; neque exempla nisi bona sequenda, ut recte notat Maranta in præ. d. distinct. 12. n. 2. alia enīm est prærogatio termini, seu dilatationis, alia prærogatio compromissi, alia jurisdictionis, de qua modo agimus, aliam addit Baldus in c. P. & G. num. 20. de offic. delegat.

Prærogationem jurisdictionis posse contingere, seu 970 esse possibilem nullus Doctorum unquam dubitavit, cum tam leges civiles, quam decreta sacra eam passim admittant, in d. l. si convenerit 18. ff. de jurisdic. omn. judic. & ceteris à me paulo ante relatis, & in cap. P. & G. 40. de offic. delegat. cap. significasti 18. de foro competent. & istis locis Doctores, apud Castellanos l. 32. vers. la. novena, tit. 2. par. 3. ubi gloss. 14. & l. 15. tit. 1. par. 7. l. 20. tit. 21. l. 4. recipit, ubi Azevedus. Certissimum enim est regulariter posse, quemvis subjicere se jurisdictioni iudicis non sui, quod est ejus jurisdictionem prærogare, ut docet Baldus in d. l. 1. led. num. 2. Cagnolus n. 15. ff. de judic. & G. num. 20. de offic. delegat.

Prærogationem jurisdictionis posse contingere, seu 970 esse possibilem nullus Doctorum unquam dubitavit, cum tam leges civiles, quam decreta sacra eam passim admittant, in d. l. si convenerit 18. ff. de jurisdic. omn. judic. & ceteris à me paulo ante relatis, & in cap. P. & G. 40. de offic. delegat. cap. significasti 18. de foro competent. & istis locis Doctores, apud Castellanos l. 32. vers. la. novena, tit. 2. par. 3. ubi gloss. 14. & l. 15. tit. 1. par. 7. l. 20. tit. 21. l. 4. recipit, ubi Azevedus. Certissimum enim est regulariter posse, quemvis subjicere se jurisdictioni iudicis non sui, quod est ejus jurisdictionem prærogare, ut docet Baldus in d. l. 1. led. num. 2. Cagnolus n. 15. ff. de judic. & G. num. 20. de offic. delegat.

Prærogationis autem jurisdictionis, seu fori, multas 971 definitions tradunt Doctores, quas remissive referunt Barbosa in l. 1. art. 1. n. 9. ff. de judic. præter illas aliam tradidit Antonius de Matthæis in d. tral. de prærogat. jurisdictione 12. n. 2. mihi magis placet illa, qua desumitur ex Jafone in d. l. si per errorem 15. n. 1. ff. de jurisdic. omn. judic. in quam concurrit Decianus, & Barbosa, & ferre ceteri paulo discrepantes, videlicet; Prærogatio est extensio jurisdictionis ad causam, seu personam, alias sub ea non comprehensam. Dicitur extensio, primo, ut determinetur prærogationem jurisdictionis, presupponere jurisdictionem in Judice, cuius jurisdictione prærogatur: nam si ille jurisdictionem non haberet, extendi non posset, nam quod non est, non extenditur, nec prærogatur, l. sed si manente 5. ff. de praecaria, & clare colligitur ex cap. significasti 18. de foro competenti, & ex l. 1. C. de jurisdic. omn. jud. ibi, cum & Procurator judicandi protestat inter certas habeat personas, ubi notat Fulgosi n. 2. in fin. Bald. in l. 1. num. 1. post glossam ibi, C. de pedaneis iudicibus, Panormitanus in c. P. & G. n. 20. Buttius n. 20. de offic. delegat. Socinus in dicto cap. significasti, num. 8. Jas. in d. l. si per errorem, num. 1. Cagnolus in d. l. num. 4. ff. de judic. Barbosa ibidem, art. 1. num. 20. & 21. Decianus tract. crim. l. 4. cap. 22. num. 1. Gail.

SUMMA SECTIONIS PRIME.

969 **A** Quivoca prius sunt distingenda, quam diffi-

cultia.

970 Prærogationem esse possibilem nullus dubitavit.

971 Prærogationis multæ definitions remissive, & qua sit vera illius definitionis.

972 Jurisdictione prærogativa est eadem, quam habebat Ju-

dex, non diversa.

Extensio qualitatis, non inducit in illa diversitatem,

neque augmentum, distinctionem in re adaptat.

973 Jurisdictione prærogata est eisdem natura, & qua-

litatis cum jurisdictione que prærogatur.

Prærogatio semper videtur facta cum eisdem con-

ditionibus, & qualitatibus.

Augmentum eisdem nature debet esse, cuius est

principalis res.

974 Prærogatio non est coarctanda ad solam jurisdictionem ordinariam, sed omnem jurisdictionem amplectitur.

975 Prærogatione comprehenditur sub jurisdictione per-

sona, qua alias non comprehendebatur.

976 Prærogatio, alia est tacita, alia expressa, & tac-

ite referuntur tria exempla. Regulariter ad

prærogationem, sat est tacitus consensus.

977 Referuntur sex prærogationis species, ex sententia

Glossa, & Doctorum, & earum exempla remissive.

S E C T I O P R I M A .

Quid, & quotplex sit prærogatio.

A Quivoca distinguenda esse prius quam definienda, 969

præceptum est commune dialecticorum desumptum ex doctrina Aristotelis l. 2. posteriorum Analyticorum, c.

1. & l. 6. topicorum, c. 10. Prærogationis autem nomen

diversimode accipitur, ut recte notat Maranta in præ.

distinct. 12. n. 2. alia enīm est prærogatio termini, seu

dilatationis, alia prærogatio compromissi, alia jurisdictionis, de qua modo agimus, aliam addit Baldus in c. P.

& G. num. 20. de offic. delegat.

Prærogationem jurisdictionis posse contingere, seu 970

esse possibilem nullus Doctorum unquam dubitavit, cum

tam leges civiles, quam decreta sacra eam passim admittant,

in d. l. si convenerit 18. ff. de jurisdic. omn. judic.

& ceteris à me paulo ante relatis, & in cap. P. & G. 40.

de offic. delegat. cap. significasti 18. de foro competent.

& istis locis Doctores, apud Castellanos l. 32. vers. la.

novena, tit. 2. par. 3. ubi gloss. 14. & l. 15. tit. 1. par. 7. l. 20.

tit. 21. l. 4. recipit, ubi Azevedus. Certissimum enim

est regulariter posse, quemvis subjicere se jurisdictioni iudicis non sui, quod est ejus jurisdictionem prærogare, ut

docet Baldus in d. l